

Peter Östman kd ym.

Toimenpidealoite Ilmastorahasto Oy:n lakkauttamisesta ja sen pääoman palauttamisesta valtiolle

Eduskunnalle

Valtion kehitysyhtiö Vake Oy perustettiin edellisen vaalikauden aikana. Vaken tarkoituksena oli käyttää valtion omistamista yhtiöistä saatavia myynti- ja osinkotuottoja uuden yritystoiminnan luomiseen. Vuonna 2016 perustettu uusi sijoitusyhtiö ei kuitenkaan tehnyt yhtään sijoitusta, ja sen silloista hallussa olevaa pääomaa ei hyödynnetty mitenkään.

Marinin hallituksen päätöksellä Vake Oy siirtyi valtioneuvoston kansliasta työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjaukseen joulukuussa 2020. Samalla yhtiön nimi muutettiin Ilmastorahasto Oy:ksi. Uuden rahaston tehtävänä on toimia rahoittajana hankkeissa, jotka keskittyvät ilmastonmuutoksen torjuntaan, digitalisaation edistämiseen ja teollisuuden vähähiilisyyden vauhdittamiseen. Vuoden 2020 7. lisätalousarviossa hallitus lisäsi Ilmastorahasto Oy:n jo ennestään merkittävää pääomaa 300 miljoonalla eurolla. Lisäpääomaa varten valtio otti saman verran uutta lainaa. Samalla rahaston hallussa olevan pääoman arvo on noussut yhteensä 3,8 miljardiin euroon.

Hallituksen päätös on ristiriidassa sen itsensä asettaman selvitysmiehen suositusten kanssa. Valtioneuvoston kanslia ja työ- ja elinkeinoministeriö asettivat 17.7.2019 varatuomari, MBA Jouni Hakalan laatimaan selvityksen valtion sijoitus- ja kehitysyhtiöiden rooleista. Tehtävänannossa pyydettiin ratkaisuehdotuksia ja suosituksia suomalaisten yritysten rahoitusmahdollisuuksiin eri kehitys- ja kansainvälistymisvaiheissa valtion toimijoiden päällekkäisyyksien välttämiseksi sekä pääomien tehokkaan käytön turvaamiseksi. Selvitysmies suosittelee, että Vake Oy liitettäisiin Suomen Teollisuussijoitukseen ja että Vakelle annettu pääoma palautetaan valtiolle.

Vaken toiminta osoittaa, että valtion sijoitusyhtiö on väärä tapa luoda uusia innovaatioita ja kehittää yritystoimintaa. Valtion tehtävä ei ole toimia riskisijoittajana, vaan luoda vakaa toimintaympäristö yksityiselle sektorille. Ilmastotoimia voidaan tukea panostamalla lisää varoja TKI-toimintaan erityisesti energiasektorilla. Valtion kehitysyhtiö ja siitä muodostettava Ilmastorahasto Oy tulee selvitysmiehen suositusten mukaisesti purkaa ja sen hallussa olevat pääomat palauttaa valtiolle.

Aloite sisältyy KD eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin vuodelle 2022.

Edellä olevan perusteella ehdotamme.

Toimenpidealoite TPA 85/2021 vp

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Ilmastorahasto Oy:n lakkauttamiseksi ja pääomien palauttamiseksi valtiolle.

Helsingissä 28.10.2021

Peter Östman kd
Päivi Räsänen kd
Antero Laukkanen kd
Sari Tanus kd
Sari Essayah kd